

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2196/2015
26.05.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Биљане Драгојевић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца Д.Ј. из Б., чији је пуномоћник Љ.Т.К., адвокат из Б., против туженог А. д. А. Н.Т. Б., кога заступа М.И., адвокат из Б., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 6933/12 од 04.12.2014. године, у седници одржаној 26.05.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 6933/12 од 04.12.2014. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 8856/10 од 02.07.2012. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди дискриминаторско поступање туженог према тужиоцу распоређеном на послове самосталног инжењера шифра 88 као и да му је исплаћивао мању зараду у односу на друге запослене на истим пословима у периоду од 13.02.2009. године до 01.11.2011. године чиме је нарушио тужиочево право на равноправност на раду. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се наложи туженом да му на име материјалне штете исплати накнаду зараде у износима са каматом ближе описаном у том делу изреке, као и да на накнаду зараде за сваки месец уплати припадајуће доприносе. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име нематеријалне штете на име душевних болова због умањења опште животне активности исплати 500.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одлучено је о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 6933/12 од 04.12.2014. године, потврђена је првостепена пресуда у ставу један изреке, у делу става два који се односи на накнаду зараде и уплате доприноса, у ставу три и четири изреке и жалба тужиоца у том делу одбијена као неоснована. Иста пресуда укинута је у преосталом делу става два изреке, која се односи на уплату пореза на зараде и у том делу жалба одбачена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 399. ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04, 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11..55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем о отказу уговора о раду од 31.10.2008. године престао радни однос по основу вишка запослених. Тужени је у извршењу решења инспектора рада од 12.01.2009. године са тужиоцем закључио анекс III уговора о раду под бројем 68/2009 од 13.02.2009. године којим је тужилац са VI степеном стручне спреме распоређен на послове самосталног инжењера, шифра 88, у Делатности инвестиција и развоја чији је опис утврђен Правилником о организацији и систематизацији послова туженог од 03.10.2008. године и Правилником о изменама и допунама овог Правилника од 06.02.2009. године. Тачком II овог анекса тужиоцу је одређен номинални износ зараде од 450 евра који утврђује генерални директор у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан обрачуна за претходни месец, а тачком III овај анекс се примењује од 13.02.2009. године. Запослени на пословима самосталног инжењера су закључили анексе уговора о раду и то Х.М. анекс VI од 03.11.2008. године са утврђеним номиналним износом зараде од 600 евра, С.Ђ. анекс IV од 03.11.2008. године са утврђеним номиналним износом зараде од 500 евра, Д.Ђ. анекс број 10005 од 03.09.2009. године са утврђеним номиналним износом зараде од 848 евра, Т.С. анекс III од 01.04.2010. године са утврђеним номиналним износом зараде од 500 евра, која вредност зараде је одређена и Д.С. који има анекс II од 10.02.2009. године. Тужилац је закључио анекс III са VI степеном стручне спреме и није га оспоравао. Исту плату тужилац је примао и на претходном радном месту референа електротехничке службе, пре доношења решења о отказу. Свих шест радника који су запослени на месту самосталног инжењера, немају исту зараду јер постоји разлика у стручној спремности коју поседују, радном искуству које имају, задужењима које имају на радним местима и ефектима рада.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили захтев тужиоца за утврђење дискриминације и исплату разлике у плати и накнаду нематеријалне штете.

Према члану 18. Закона о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко и друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство. По члану 19. истог закона непосредна дискриминација у смислу овог закона јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана

18. овог закона којим се лице које тражи запослење као и запослени ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији. Посебна дискриминација у смислу овог закона постоји када одређена на изглед неутрална одредба критеријум или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица, лице које тражи запослење, као и запосленог због одређеног својства, статуса, опредељења или уверења из члана 18. овог закона. Чланом 20. прописано је да дискриминација из члана 18. је забрањена у односу на услове за запошљавање, избор кандидата за обављање одређеног посла услове рада и сва права из радног односа, образовање, оспособљавање и усавршавање, напредовање на послу, отказ уговора о раду. Одредбе уговора о раду којима се утврђује дискриминација по неком од основа из члана 18. овог закона ништаве су.

Чланом 6. Закона о спречавању злостављања на раду прописано је да је злостављање свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца које се понавља, а које за циљ има или представља повреду достојанства, угледа личности и професионалног интегритета, здравља, положаја запосленог и који изазива страх или ствара непријатељско понижавајуће или увредљиво окружење поготово услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе на сопствену иницијативу да раскине радни однос или откаже уговор о раду или други уговор. Злостављање у смислу овог закона јесте и подстицање или навођење других на понашање из става 1. овог члана. Извршиоцем злостављања сматра се послодавац у својству физичког лица или одговорно лице код послодавца са својством правног лица, запослени или група запослених код послодавца која врши злостављање из ст. 1. и 2. овог члана.

Према Правилнику о изменама и допунама Правилника о раду Јавног предузећа а. Н.Т. од 20.06.2008. године запослени има право на зараду у складу са законом, овим Правилником и уговором о раду. Зарада запосленог за обављени рад и време проведено на раду утврђује се на основу основне зараде и увећане зараде. Чланом 20. Правилника предвиђено је да се основна зарада утврђује на основу цене рада, у номиналном износу који утврђује Генерални директор на предлог директора делатности, а која се уноси у уговор о раду запосленог. Чланом 27. Правилника о раду туженог предвиђено је да запослени има право на одговарајућу зараду у складу са законом, овим Правилником и уговором о раду, а зараду у смислу става 1. чини зарада за обављени рад и време проведено на раду, зарада по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања по основу радног односа у складу са овим Правилником и уговором о раду. Запослени остварује једнаку зараду за исти рад или рад исте вредности који обавља код послодавца.

По члану 104. ст. 2. и 3. Закона о раду, запосленом се гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварује код послодавца. Под радом исте вредности подразумева се рад за који се захтева исти степен стручне спреме, иста радна способност, одговорност, физички и интелектуални рад.

Код утврђеног чињеничног стања, да је тужилац (иако има VII степен стручне спреме) закључио анекс уговора о раду са VI степеном јер је тужени поступио према налогу инспектора рада враћањем запосленог на рад, да нема радно искуство у дужини у којој га имају запослени у односу на које тврди да је дискриминисан; да није радио исте послове као други запослени; да му је зарада

исплаћивана у износу који је одређен анексом уговора о раду који тужилац није оспоравао, правилно су нижестепени судови закључили да није вршено неоправдано прављење разлике између тужиоца и осталих запослених, због чега је правилно одбијен захтев за утврђење дискриминације.

Правилно је одбијен и захтев за накнаду материјалне штете у висини неисплаћене зараде и захтев за исплату нематеријалне штете због умањења животне активности јер разлика у његовој заради није последица неоправданог вредновања истог рада, већ резултат различите вредности рада због тога што је тужилац обављао послове са VI степеном стручне спреме са којим степеном је и закључио анекс уговора о раду. Тужени својим радњама ни на који начин тужиоца није ставио у неповољнији положај у односу на друга лица са којима је радио, већ је напротив потписивањем анекса број III уговора о раду тужени омогућио тужиоцу једнаке услове рада и сва права из радног односа као и свим запосленим код туженог.

Одлука туженог у тачки II наведеног анекса о висини зараде за тужиоца је донета у складу са нормативним актима туженог и овлашћењима које је имао директор туженог што је и предвиђено чланом 20. Правилника о раду туженог. Тужилац је у време потписивање наведеног анекса обавештен да сви запослени који су у овом тренутку распоређени у наведени сектор задржали плате које су имали на радним местима на којима су били распоређени пре доношења решења о отказу по основу технолошког вишка.

Описано понашање туженог: поступање по налогу инспектора рада, распоређивање тужиоца, одређивање зараде према правилнику, није понашање које може представљати злостављање у смислу члана 6. Закона о забрани злостављања на раду јер овакво понашање није имало за циљ повреду достојанства угледа личности професионалног интегритета, здравља, или положаја тужиоца које би изазвало страх или стварало непријатељско или понижавајуће и увредљиво окружење. Самим тим, по правилној оцени нижестепених судова тужени није могао тужиоцу нанети душевне болове односно код тужиоца није могло доћи до умањења опште животне активности, због чега је овај захтев правилно одбијен.

На основу члана 405. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Јасминка Станојевић,с.р.**